

1. Identificación da programación
Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
15026698	Espiñeira	Boiro	2023/2024

Ciclo formativo

Código da familia profesional	Familia profesional	Código do ciclo formativo	Ciclo formativo	Grao	Réxime
ELE	Electricidade e electrónica	CMELE02	Instalacións de telecomunicacións	Ciclos formativos de grao medio	Réxime xeral-ordinario

Módulo profesional e unidades formativas de menor duración (*)

Código MP/UF	Nome	Curso	Sesións semanais	Horas anuais	Sesións anuais
MP0367	Empresa e iniciativa emprendedora	2023/2024	3	53	63

(*) No caso de que o módulo profesional estea organizado en unidades formativas de menor duración

Profesorado responsable

Profesorado asignado ao módulo	RAQUEL GARCÍA COUTO
Outro profesorado	

Estado: Pendente de supervisión inspector

2. Concreción do currículo en relación coa súa adecuación ás características do ámbito produtivo

O título de técnico en instalacións de telecomunicacións ven regulado polo Real decreto 1632/2009, do 30 de outubro, modificado polo decreto 178/2010, do 1 de outubro que conteñen o perfil profesional que serve de referencia para definir a súa formación.

I. CONTORNO PROFESIONAL.

Este profesional exerce a súa actividade en microempresas e en empresas pequenas e medianas, maioritariamente privadas, por conta propia ou allea, nas áreas de montaxe e mantemento de infraestruturas de telecomunicación, instalacións de circuíto pechado de televisión e seguridade electrónica, centrais telefónicas e infraestruturas de redes de voz e datos, sonorización e megafonía, instalacións de radiocomunicacións, sistemas domóticos e equipamentos informáticos. As ocupacións e os postos de traballo máis salientables son os seguintes:

- Instalador/ora de telecomunicacións en edificios de vivendas.
- Instalador/ora de antenas.
- Instalador/ora de sistemas de seguridade.
- Técnico/a en redes locais e telemática.
- Técnico/a en instalación e mantemento de redes locais.
- Instalador/ora de telefonía.
- Instalador/ora montador/ora de equipamentos telefónicos e telemáticos.
- Técnico/a en instalacións de son.
- Instalador/ora de megafonía.
- Instalador/ora mantedor/ora de sistemas domóticos.
- Técnico/a instalador/ora mantedor/ora de equipamentos informáticos.
- Técnico/a en montaxe e mantemento de sistemas de radiodifusión.

II. PROSPECTIVA DO TÍTULO NO SECTOR OU NOS SECTORES.

1. O perfil profesional deste título, dentro do sector terciario, evoluciona cara a un persoal técnico con grande especialización na instalación e no mantemento de infraestruturas de telecomunicacións, sistemas de seguridade, redes, domótica, telefonía, son e equipamentos informáticos, e cun incremento no desempeño de funcións de planificación, calidade e prevención de riscos laborais.
2. A evolución tecnolóxica está a consolidarse sobre as redes de telecomunicación de banda larga, baseadas principalmente en fibra óptica, para o tránsito de calquera tipo de información. Cumprirá a utilización de técnicas e procedementos concretos para a manipulación destes materiais, así como o uso de equipamentos de comprobación e medida específicos (identificadores de fibras, microscopios, reflectómetros ópticos, e medidores de continuidade e de potencia).
3. As estruturas organizativas tenden a configurarse sobre a base de decisións descentralizadas e equipos participativos de xestión, potenciando a autonomía e a capacidade de decisión.
4. As características do mercado de traballo, a mobilidade laboral e a apertura económica obrigan a formar profesionais polivalentes, capaces de adaptarse ás novas situacións socioeconómicas, laborais e organizativas do sector.
5. A adaptación ás directivas europeas e estatais sobre a xestión de residuos implicará a posta en marcha de procedementos que permitan o aproveitamento dos recursos en condicións de seguridade, calidade e respecto ambiental.

III. PERFIL PROFESIONAL DO TÍTULO.

O perfil profesional do título de técnico en instalacións de telecomunicacións determínase pola súa competencia xeral, polas súas competencias profesionais, persoais e sociais, así como pola relación de cualificacións e, de ser o caso, unidades de competencia do Catálogo Nacional de Cualificacións Profesionais incluídas no título.

1.-Competencia xeral.

A competencia xeral deste título consiste en montar e manter instalacións de telecomunicacións e audiovisuais, instalacións de radiocomunicacións e instalacións domóticas, de acordo coa normativa, a regulamentación e os protocolos de calidade, seguridade e riscos laborais, de xeito que se asegure a súa funcionalidade e o respecto ambiental.

2.-Competencias profesionais, persoais e sociais.

- a) Establecer a loxística asociada á montaxe e ao mantemento, interpretando a documentación técnica das infraestruturas, as instalacións e os equipamentos.
- b) Configurar e calcular instalacións de telecomunicacións, audiovisuais, domóticas e eléctricas de interior, determinando a localización e as características dos elementos que as constitúen, consonte as especificacións e as prescricións regulamentarias.
- c) Elaborar o orzamento de montaxe ou mantemento da instalación ou do equipamento.
- d) Reunir os recursos e os medios para acometer a montaxe ou o mantemento das instalacións e dos equipamentos.
- e) Trazar a instalación de acordo coa documentación técnica, resolvendo os problemas da súa competencia e informando doutras continxencias, para asegurar a viabilidade da montaxe.
- f) Montar ou ampliar equipamentos informáticos e periféricos, configuralos, e asegurar e verificar o seu funcionamento, en condicións de calidade e seguridade.
- g) Instalar e configurar software base, sistemas operativos e aplicacións, e asegurar e verificar o seu funcionamento, en condicións de calidade e seguridade.
- h) Montar os elementos compoñentes das infraestruturas e das instalacións (canalizacións, ables, armarios, soportes, etc.) utilizando técnicas de montaxe, en condicións de calidade, seguridade e respecto ambiental.
- i) Instalar os equipamentos (cámaras, procesadores de sinal, centrais, etc.) utilizando ferramentas de programación e de xeito que se asegure o seu funcionamento, en condicións de calidade e seguridade.
- j) Manter e reparar instalacións e equipamentos realizando as operacións de comprobación, axuste e substitución dos seus elementos, e reprogramar os equipamentos para restituir o seu funcionamento, en condicións de calidade, seguridade e respecto ambiental.
- k) Verificar o funcionamento da instalación ou do equipamento realizando probas funcionais e de comprobación, para á súa posta en servizo.
- l) Elaborar a documentación técnica e administrativa da instalación ou do equipamento, conforme a regulamentación e a normativa, e de acordo cos requisitos da clientela.
- m) Aplicar os protocolos e as normas de seguridade, de calidade e de respecto ambiental nas intervencións realizadas nos procesos de montaxe e mantemento das instalacións.
- n) Integrarse na organización da empresa colaborando na consecución dos obxectivos e participando activamente no grupo de traballo con actitude respectuosa e tolerante.
- ñ) Cumprir os obxectivos de produción, colaborando co equipo de traballo e actuando conforme os principios de responsabilidade e tolerancia.
- o) Adaptarse a novas situacións laborais e a diferentes postos de traballo orixinados por cambios tecnolóxicos e organizativos nos procesos produtivos.
- p) Resolver problemas e tomar decisións individuais seguindo as normas e os procedementos establecidos, definidos dentro do ámbito da súa competencia.
- q) Exercer os dereitos e cumprir as obrigas derivadas das relacións laborais, de acordo co establecido na lexislación.
- r) Xestionar a propia carreira profesional, analizando as oportunidades de emprego, de autoemprego e de aprendizaxe.
- s) Crear e xestionar unha pequena empresa, realizando un estudo da viabilidade dos produtos, de planificación da produción e de comercialización.
- t) Participar de xeito activo na vida económica, social e cultural, cunha actitude crítica e responsable.

3. Relación de unidades didácticas que a integran, que contribuirán ao desenvolvemento do módulo profesional, xunto coa secuencia e o tempo asignado para o desenvolvemento de cada unha

U.D.	Título	Descrición	Duración (sesións)	Peso (%)
1	A empresa e a iniciativa emprendedora	Concepto de empresa, empresario e emprendedor	4	5
2	Formas xurídicas da empresa	Características das distintas formas xurídicas que pode adoptar unha empresa	5	10
3	Trámites de constitución da empresa	Trámites administrativos que se deben levar a cabo para constituir unha empresa	4	5
4	A xestión administrativa	Organización de unha empresa, organigramas. Xestión da función administrativa	3	5
5	O funcionamento económico da empresa	Patrimonio, contabilidade e análise da situación económica da empresa	7	10
6	O financiamento da empresa	Fontes de financiación de unha empresa. O plan financeiro	5	5
7	Os custos empresariais	Principais custos de unha empresa. Fixación de prezos de venda e umbral de rendibilidade	5	5
8	Marketing	Investigación de mercados. Estratexias de produtos, prezos e distribución. A comunicación	5	5
9	A fiscalidade na empresa	Obrigas fiscais da empresa. Os tributos	8	10
10	O proxecto empresarial	Desenvolvemento de un proxecto de creación e posta en marcha de unha pequena empresa	17	40

4. Por cada unidade didáctica

4.1.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
1	A empresa e a iniciativa emprendedora	4

4.1.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Desenvolve o seu espírito emprendedor identificando as capacidades asociadas a el e definindo ideas emprendedoras caracterizadas pola innovación e a creatividade.	SI
RA2 - Decide a oportunidade de creación dunha pequena empresa para o desenvolvemento da idea emprendedora, tras a análise da relación entre a empresa e o contorno, do proceso produtivo, da organización dos recursos humanos e dos valores culturais e éticos.	NO

4.1.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA1.1 Identifícase o concepto de innovación e a súa relación co progreso da sociedade e o aumento no benestar dos individuos.
CA1.2 Analízase o concepto de cultura emprendedora e a súa importancia como dinamizador do mercado laboral e fonte de benestar social.
CA1.3 Valorouse a importancia da iniciativa individual, a creatividade, a formación, a responsabilidade e a colaboración como requisitos indispensables para ter éxito na actividade emprendedora.
CA1.4 Analizáronse as características das actividades emprendedoras no sector das instalacións de telecomunicacións.
CA1.5 Valorouse o concepto de risco como elemento inevitable de toda actividade emprendedora.
CA1.6 Valoráronse ideas emprendedoras caracterizadas pola innovación, pola creatividade e pola súa factibilidade.
CA1.7 Decidiuse a partir das ideas emprendedoras unha determinada idea de negocio do ámbito das instalacións de telecomunicacións, que ha servir de punto de partida para a elaboración do proxecto empresarial.
CA1.8 Analízase a estrutura dun proxecto empresarial e valorouse a súa importancia como paso previo á creación dunha pequena empresa.
CA2.1 Valorouse a importancia das pequenas e medianas empresas no tecido empresarial galego.
CA2.2 Analízase o impacto ambiental da actividade empresarial e a necesidade de introducir criterios de sustentabilidade nos principios de actuación das empresas.
CA2.6 Analízase o fenómeno da responsabilidade social das empresas e a súa importancia como un elemento da estratexia empresarial.
CA2.7 Valorouse a importancia do balance social dunha empresa relacionada coas telecomunicacións e describíronse os principais custos sociais en que incorren estas empresas, así como os beneficios sociais que producen.
CA2.8 Identifícanse, en empresas de telecomunicacións, prácticas que incorporen valores éticos e sociais.
CA2.10 Analizáronse os conceptos de cultura empresarial, e de comunicación e imaxe corporativas, así como a súa relación cos obxectivos empresariais.
CA2.11 Describíronse as actividades e os procesos básicos que se realizan nunha empresa de telecomunicacións, e delimitáronse as relacións de coordinación e dependencia dentro do sistema empresarial.

4.1.e) Contidos

Contidos
Innovación e desenvolvemento económico. Principais características da innovación na actividade de instalacións de telecomunicacións (materiais, tecnoloxía, organización da produción, etc.).
Cultura emprendedora na Unión Europea, en España e en Galicia.

Contidos

Factores clave das persoas emprendedoras: iniciativa, creatividade, formación, responsabilidade e colaboración.

Actuación das persoas emprendedoras no sector das telecomunicacións.

O risco como factor inherente á actividade emprendedora.

Valoración do traballo por conta propia como fonte de realización persoal e social.

Ideas emprendedoras: fontes de ideas, maduración e avaliación destas.

A empresa como sistema: concepto, funcións e clasificacións.

Análise do contorno xeral dunha pequena ou mediana empresa de telecomunicacións: aspectos tecnolóxico, económico, social, ambiental, demográfico e cultural.

Análise do contorno específico dunha pequena ou mediana empresa de telecomunicacións: clientes, provedores, administracións públicas, entidades financeiras e competencia.

Localización da empresa.

A persoa empresaria. Requisitos para o exercicio da actividade empresarial.

Responsabilidade social da empresa e compromiso co desenvolvemento sustentable.

Cultura empresarial, e comunicación e imaxe corporativas.

Actividades e procesos básicos na empresa. Organización dos recursos dispoñibles. Externalización de actividades da empresa.

Descrición dos elementos e estratexias do plan de produción e do plan de márketing.

4.2.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
2	Formas xurídicas da empresa	5

4.2.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA3 - Selecciona a forma xurídica tendo en conta as implicacións legais asociadas e o proceso para a súa constitución e posta en marcha.	NO

4.2.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA3.1 Analízouse o concepto de persoa empresaria, así como os requisitos que cómpren para desenvolver a actividade empresarial.
CA3.2 Analizáronse as formas xurídicas da empresa e determinándose as vantaxes e as desvantaxes de cada unha en relación coa súa idea de negocio.
CA3.3 Valorouse a importancia das empresas de economía social no sector das telecomunicacións.
CA3.4 Especificouse o grao de responsabilidade legal das persoas propietarias da empresa en función da forma xurídica elixida.
CA3.5 Diferenciouse o tratamento fiscal establecido para cada forma xurídica de empresa.

4.2.e) Contidos

Contidos
Formas xurídicas das empresas.
Responsabilidade legal do empresario.
A fiscalidade da empresa como variable para a elección da forma xurídica.

4.3.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
3	Trámites de constitución da empresa	4

4.3.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA3 - Selecciona a forma xurídica tendo en conta as implicacións legais asociadas e o proceso para a súa constitución e posta en marcha.	NO

4.3.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA3.6 Identifícanse os trámites esixidos pola lexislación para a constitución dunha pequena ou mediana empresa en función da súa forma xurídica.
CA3.7 Identifícanse as vías de asesoramento e xestión administrativa externas á hora de pór en marcha unha pequena ou mediana empresa.
CA3.8 Analizáronse as axudas e subvencións para a creación e posta en marcha de empresas instaladoras de telecomunicacións tendo en conta a súa localización.

4.3.e) Contidos

Contidos
Proceso administrativo de constitución e posta en marcha dunha empresa.
Vías de asesoramento para a elaboración dun proxecto empresarial e para a posta en marcha da empresa.
Axudas e subvencións para a creación dunha empresa de telecomunicacións.

4.4.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
4	A xestión administrativa	3

4.4.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA4 - Realiza actividades de xestión administrativa e financeira básica dunha pequena ou mediana empresa, identifica as principais obrigas contables e fiscais, e formaliza a documentación.	NO

4.4.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA4.4 Formalizouse con corrección, mediante procesos informáticos, a documentación básica de carácter comercial e contable (notas de pedido, albarás, facturas, recibos, cheques, obrigas de pagamento e letras de cambio) para unha pequena e unha mediana empresa d

4.4.e) Contidos

Contidos
Ciclo de xestión administrativa nunha empresa de telecomunicacións: documentos administrativos e documentos de pagamento. Coidado na elaboración da documentación administrativo-financeira.

4.5.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
5	O funcionamento económico da empresa	7

4.5.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA4 - Realiza actividades de xestión administrativa e financeira básica dunha pequena ou mediana empresa, identifica as principais obrigas contables e fiscais, e formaliza a documentación.	NO

4.5.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA4.1 Analizáronse os conceptos básicos de contabilidade, así como as técnicas de rexistro da información contable: activo, pasivo, patrimonio neto, ingresos, gastos e contas anuais.
CA4.2 Descríbóronse as técnicas básicas de análise da información contable, en especial no referente ao equilibrio da estrutura financeira e á solvencia, á liquidez e á rendibilidade da empresa.

4.5.e) Contidos

Contidos
Concepto e nocións básicas de contabilidade: activo, pasivo, patrimonio neto, ingresos, gastos e contas anuais.
Análise da información contable: equilibrio da estrutura financeira e ratios financeiras de solvencia, liquidez e rendibilidade da empresa.
Plan financeiro: estudo da viabilidade económica e financeira.

4.6.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
6	O financiamento da empresa	5

4.6.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA4 - Realiza actividades de xestión administrativa e financeira básica dunha pequena ou mediana empresa, identifica as principais obrigas contables e fiscais, e formaliza a documentación.	NO

4.6.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA4.5 Elaborouse o plan financeiro e analizouse a viabilidade económica e financeira do proxecto empresarial.

4.6.e) Contidos

Contidos
Análise das necesidades de investimento e das fontes de financiamento dunha pequena e dunha mediana empresa no sector das telecomunicacións. Plan financeiro: estudo da viabilidade económica e financeira.

4.7.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
7	Os custes empresariais	5

4.7.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA4 - Realiza actividades de xestión administrativa e financeira básica dunha pequena ou mediana empresa, identifica as principais obrigas contables e fiscais, e formaliza a documentación.	NO

4.7.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA4.1 Analizáronse os conceptos básicos de contabilidade, así como as técnicas de rexistro da información contable: activo, pasivo, patrimonio neto, ingresos, gastos e contas anuais.

4.7.e) Contidos

Contidos
Análise da información contable: equilibrio da estrutura financeira e ratios financeiras de solvencia, liquidez e rendibilidade da empresa. Plan financeiro: estudo da viabilidade económica e financeira.

4.8.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
8	Marketing	5

4.8.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA2 - Decide a oportunidade de creación dunha pequena empresa para o desenvolvemento da idea emprendedora, tras a análise da relación entre a empresa e o contorno, do proceso produtivo, da organización dos recursos humanos e dos valores culturais e éticos.	NO

4.8.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA2.3 Identifícanse os principais compoñentes do contorno xeral que rodea a empresa e, en especial, nos aspectos tecnolóxico, económico, social, ambiental, demográfico e cultural.
CA2.4 Apreciouse a influencia na actividade empresarial das relacións coa clientela, con provedores, coas administracións públicas, coas entidades financeiras e coa competencia como principais integrantes do contorno específico.
CA2.5 Determináronse os elementos do contorno xeral e específico dunha pequena ou mediana empresa instaladora de telecomunicacións en función da súa posible localización.
CA2.9 Definíronse os obxectivos empresariais incorporando valores éticos e sociais.
CA2.11 Descríbonse as actividades e os procesos básicos que se realizan nunha empresa de telecomunicacións, e delimitáronse as relacións de coordinación e dependencia dentro do sistema empresarial.

4.8.e) Contidos

Contidos
Análise do contorno xeral dunha pequena ou mediana empresa de telecomunicacións: aspectos tecnolóxico, económico, social, ambiental, demográfico e cultural.
Análise do contorno específico dunha pequena ou mediana empresa de telecomunicacións: clientes, provedores, administracións públicas, entidades financeiras e competencia.
Localización da empresa.

4.9.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
9	A fiscalidade na empresa	8

4.9.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA4 - Realiza actividades de xestión administrativa e financeira básica dunha pequena ou mediana empresa, identifica as principais obrigas contables e fiscais, e formaliza a documentación.	NO

4.9.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA4.3 Definíronse as obrigas fiscais (declaración censual, IAE, liquidacións trimestrais, resúmenes anuais, etc.) dunha pequena e dunha mediana empresa relacionadas con instalacións de telecomunicacións, e diferenciáronse os tipos de impostos no calendario fiscal

4.9.e) Contidos

Contidos
Obrigas fiscais dunha pequena e dunha mediana empresa.

4.10.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
10	O proxecto empresarial	17

4.10.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Desenvolve o seu espírito emprendedor identificando as capacidades asociadas a el e definindo ideas emprendedoras caracterizadas pola innovación e a creatividade.	NO
RA2 - Decide a oportunidade de creación dunha pequena empresa para o desenvolvemento da idea emprendedora, tras a análise da relación entre a empresa e o contorno, do proceso produtivo, da organización dos recursos humanos e dos valores culturais e éticos.	NO
RA3 - Selecciona a forma xurídica tendo en conta as implicacións legais asociadas e o proceso para a súa constitución e posta en marcha.	NO
RA4 - Realiza actividades de xestión administrativa e financeira básica dunha pequena ou mediana empresa, identifica as principais obrigas contables e fiscais, e formaliza a documentación.	NO

4.10.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA1.8 Analizouse a estrutura dun proxecto empresarial e valorouse a súa importancia como paso previo á creación dunha pequena empresa.
CA2.12 Elaborouse un plan de empresa que inclúa a idea de negocio, a localización, a organización do proceso produtivo e dos recursos necesarios, a responsabilidade social e o plan de márketing.
CA3.9 Incluíuse no plan de empresa información relativa á elección da forma xurídica, os trámites administrativos, as axudas e as subvencións.
CA4.5 Elaborouse o plan financeiro e analizouse a viabilidade económica e financeira do proxecto empresarial.

4.10.e) Contidos

Contidos
Proxecto empresarial: importancia e utilidade, estrutura e aplicación no ámbito das telecomunicacións.
Descrición dos elementos e estratexias do plan de produción e do plan de márketing.
Plan de empresa: elección da forma xurídica, trámites administrativos, e xestión de axudas e subvencións.
Coidado na elaboración da documentación administrativo-financeira.

5. Mínimos exigibles para alcanzar a avaliación positiva e os criterios de cualificación

Debemos sinalar que a avaliación é o medio polo que recolleemos información do proceso de ensinanza-aprendizaxe. A avaliación será inicial, continua e criterial, xa que tomaremos como referencia os criterios de avaliación que foron expostos en cada unha das UD.

Para superar a materia o alumnado debe acadar os mínimos exigibles que foron expostos ao longo das UD

Criterios de cualificación.

Relizaráanse dúas sesións de avaliación, xa que o último trimestre estará adicado á realización da FCT, para aquel alumnado que aprobe.

Para superar a materia é necesario obter un mínimo de 5 puntos en cada avaliación e a cualificación das mesmas están baseadas nos seguintes aspectos:

PRIMEIRA AVALIACIÓN:

a -Boletíns de exercicios: 60% da cualificación. Ao longo das diferentes unidades entregaráselle ao alumnado unha serie de boletíns con supostos prácticos e teóricos, así como cuestións que permitan ir elaborando o seu plan de negocio. Ao finalizar a unidade os alumnos deben entregar o boletín que será cualificado cunha nota do 0 ao 10

b -Traballo de investigación: 40% da cualificación. Pediráselle ao alumnado que elabore un traballo sobre algún contido da materia e o expoña. A nota desta parte será calculada da seguinte forma:

- 60% Contido do traballo
- 40% Exposición

Para superar a avaliación é preciso que a media aritmética dos boletíns e os traballo de investigación sexa de 5. Para aplicar o redondeo, sempre que se superen os 5 puntos, usarase o seguinte criterio: aproximación ao enteiro superior cando a nota media sexa igual ou superior a 5 décimas.

SEGUNDA AVALIACIÓN:

a -Boletíns de exercicios: 60% da cualificación. Ao longo das diferentes unidades entregaráselle ao alumnado unha serie de boletíns con supostos prácticos e teóricos, así como cuestións que permitan ir elaborando o seu plan de negocio. Ao finalizar a unidade os alumnos deben entregar o boletín que será cualificado cunha nota do 0 ao 10

b -Exposición do seu proxecto empresarial: 40% da cualificación. Pediráselle ao alumnado que elabore unha presentación sobre o seu plan de empresa e o expoña. A nota desta parte será calculada da seguinte forma:

- 50%Presentación
- 50% Exposición

Para superar a avaliación é preciso que a media aritmética dos boletíns e os traballo de investigación sexa de 5. Para aplicar o redondeo, sempre que se superen os 5 puntos, usarase o seguinte criterio: aproximación ao enteiro superior cando a nota media sexa igual ou superior a 5 décimas.

A non entrega ou entrega fóra de prazo, dos boletíns, valorarase negativamente:

- Cada boletín non entregado restará un 0,5 na nota da avaliación
- Cada boletín entregado fóra de prazo restará un 0,1 na nota media obtida nos boletíns.

A nota final da materia será a nota obtida na última das avaliacións.

6. Procedemento para a recuperación das partes non superadas

6.a) Procedemento para definir as actividades de recuperación

RECUPERACIÓN ORDINARIA: O procedemento de recuperación levarase a cabo con aqueles alumnos que non tiveran alcanzado os mínimos de avaliación esixidos. Esta recuperación farase por medio da reelaboración do proxecto empresarial, e/ou a presentación de traballos sobre os contidos da materia.

En todo caso, os alumnos que teñan o módulo pendente terán dereito a unha proba de recuperación final que se celebrará no mes de marzo/abril e serán avaliados coincidindo coa 2ª avaliación de módulos de 2º. Esta proba terá parte teórica e parte práctica valoradas cada unha delas sobre 5 puntos. Para superar a proba é preciso obter un mínimo de 2,25 puntos en cada parte.

En caso de non acadar unha avaliación positiva os alumnos poderán recuperar os módulos pendentes durante o período ordinario de realización da FCT (marzo-xuño) e serán avaliados na avaliación final de módulos de 2º curso no mes de xuño. Consistirá nunha proba escrita con parte práctica e parte teórica valorada cada unha delas en 5 puntos. Para superar a proba é preciso obter un mínimo de 2,25 puntos en cada parte.

6.b) Procedemento para definir a proba de avaliación extraordinaria para o alumnado con perda de dereito a avaliación continua

Os alumnos que perderan o dereito á avaliación continua poderán asistir ás clases aínda que non poderán presentarse ás probas escritas que se convoquen regularmente en cada avaliación. Estes alumnos terán dereito a presentarse a una proba final que se realizará no mes de marzo/abril coincidindo coa 2ª sesión de avaliación parcial de módulos de 2º (xusto antes do período de realización da FCT). Estes alumnos serán avaliados de tódolos contidos impartidos ao longo do curso.

A proba constará de parte práctica e parte teórica, valorado cada unha delas sobre 5 puntos. Para superar o módulo deben de obter unha puntuación mínima de 2,25 en cada parte.

7. Procedemento sobre o seguimento da programación e a avaliación da propia práctica docente

Para avaliar a presente programación terase en conta:

1.- O seguimento mensual da mesma, por parte dos profesores que impartan a asignatura, valorando:

Os obxectivos acadados.

A correcta secuenciación da materia.

Os propios recursos empregados.

A metodoloxía didáctica empregada.

Nivel da clase.

Dificultades atopadas.

O profesor poderá introducir as medidas correctoras sempre que o estime oportuno.

Periodicamente nas reunións de Departamento tratarase sobre estas cuestións facendo unha posta en común para tratar de obter as conclusións que sexan oportunas.

2.- Ao final de Curso, os profesores que impartan a asignatura, farán un resume global que terá en conta, polo menos, os seguintes aspectos: o grado de cumprimento dos obxectivos acadados e dificultades atopadas. O informe final permitirá logo introducir as modificacións oportunas para os vindeiros cursos.

A orde do 22 de xaneiro de 2022 sobre a avaliación na ESO e no Bacharelato recolle que "o profesorado avaliará tanto as aprendizaxes do alumnado como os procesos de ensino e a súa propia práctica docente, para o cal establecerá indicadores de logro nas programacións docentes". Polo súa parte, a Orde de 12 de xullo de 2011 polo que se regulan o desenvolvemento, a avaliación e a acreditación académica do alumnado das ensinanzas da formación profesional incial indica a necesidade de incluír na programación un apartado sobre o procedemento sobre o seguimento da programación e a avaliación da propia práctica docente.

A Comisión de Coordinación Pedagóxica celebrada o pasado 07/09/2023 ratificou o mecanismo xa establecido para todo o instituto de realizar enquisas de avaliación de práctica docente que serán contestadas de xeito anónimo polo alumnado. Establécense 2 enquisas:

-Enquisa Preliminar de Novembro: o obxectivo desta enquisa é detectar posibles desviacións e problemáticas que non son manifestadas polos estudantes nas sesións por diversos motivos pero que si poden ser fácilmente detectables nunha enquisa anónima na que existe un maior ambiente de confianza. A temporalización desta enquisa, xa en novembro, ten a intención de que as desviacións poidan ser detectadas a tempo para a súa corrección no propio curso académico.

- Enquisa Preliminar de marzo (neste caso faríase en marzo xa que se trata dun módulo a impartir no 2º curso de FP): A enquisa que terá un deseño similar a de novembro terá por obxectivo unha vez desenvolvida a práctica totalidade do curso, coñecer o grao de satisfacción do alumnado e estudar a súa opinión sobre que aspectos positivos se deben potenciar e que aspectos negativos se deben corrixir, para de cara ao deseño da programación didáctica do vindeiro curso facer os axustes necesarios para que o desenvolvemento da actividade docente sexa aínda máis eficiente.

A enquisa, que se poderá facer a través de medios telemáticos ou físicos, terá as seguintes preguntas (as preguntas expresadas a continuación, son unha mostra, non é obrigatorio utilizar as mesmas, senón que poden adaptarse ao que o docente considere en función do nivel ou etapa educativa):

- 1.- A profesora explica con claridade (Valora do 0 ao 10)
- 2.- Que tipo de soporte prefires para o desenvolvemento das clases?
 - a. Libro de texto
 - b. Apuntamentos
 - c. Ningún, e que cada un se faga os seus propios apuntamentos
- 3.- A metodoloxía para impartir a materia (explicacións, resolución de actividades, etc.) paréceme axeitado (valora do 0 ao 10)
- 4.- Paréceme que as clases están preparadas (valora do 0 ao 10)
- 5.- Paréceme que a profesora ten un bo trato co alumnado (valora do 0 ao 10)
- 6.- A profesora resolve as dúbida correctamente (valora do 0 ao 10)

- 7.- Existe un bo ambiente co resto dos compañeiros durante a materia (valora do 0 ao 10)
- 8.- En xeral, atópase satisfeito e cómodo co desenvolvemento da materia (valora do 0 ao 10)
- 9.- Indica os puntos fortes da materia e como se poderían potenciar máis (respostas aberta)
- 10.- Indica os puntos débiles dos materiais e propostas para a súa solución (resposta aberta)

8. Medidas de atención á diversidade

8.a) Procedemento para a realización da avaliación inicial

Durante as primeiras sesións do curso realizaráselle un cuestionario por escrito ao alumnado para coñecer o nivel de partida dos alumnos e alumnas.

O alumnado non cursou na súa etapa anterior a materia de economía pero é certo, que hai contidos que son coñecidos polo alumnado, xa que se trata de contidos que eles escoitan nos medios de comunicación ou nas súa familias.

O cuestionario será completado polo alumnado e logo comentarase en alto co fin de fomentar a participación e motivar. Con esta actividade poderemos facernos unha idea do nivel de coñecementos previos. Como consecuencia do resultado da avaliación inicial, adoptaranse as medidas pertinentes de apoio, ampliación e reforzo para aqueles alumnos/as que o precisen, en colaboración co equipo docente e co Departamento de Orientación.

8.b) Medidas de reforzo educativo para o alumnado que non responda globalmente aos obxectivos programados

As referencias legais para atender á diversidade serán o Decreto 229/201, de 7 de decembro, e a Orde do 8 de setembro de 2021.

Son medidas de atención á diversidade as actuacións, estratexias e/ou programas destinados a proporcionar unha resposta axustada ás necesidades educativas do alumnado.

De ser preciso, desenvolveranse as seguintes medidas de atención á diversidade:

Ordinarias: Aquelas que faciliten a adecuación do currículo ao contexto do centro e ás características do alumnado, sen alteración significativa dos obxectivos, contidos nin criterios de avaliación.

Teñen como finalidade dar resposta ás diferenzas en competencia curricular, motivación, intereses, relación social, estratexias, estilos e ritmos de aprendizaxe, e están destinadas a facilitar a consecución dos obxectivos e competencias establecidas nas diferentes ensinanzas.

- Adecuación da xestión da aula ás características do alumnado, procurando a participación, o acceso aos recursos, favorecendo a convivencia e aprendizaxe compartida.

- Adecuación da programación didáctica ao alumnado e circunstancias do seu contorno.

- Metodoloxías baseadas no traballo colaborativo en grupos heteroxéneos, tutoría entre iguais, aprendizaxes por proxectos.
- Adaptación dos tempos, dos instrumentos e dos procedementos de avaliación ás circunstancias do alumnado, tales como, forma de comunicación co alumnado, secuenciación de tarefas, verificación da comprensión das tarefas, dispoñibilidade dos recursos tecnolóxicos, concesión do tempo necesario. Aplicaranse as propostas recollidas nos plans, proxectos, programas, guías e protocolos elaborados pola Consellería.
- Reforzo educativo. Posta en práctica de mecanismos de reforzo tan pronto como se detecten dificultades no progreso do alumnado.
- Programas de enriquecemento curricular para o alumnado que presenta altas capacidades intelectuais.

Extraordinarias. Aquelas dirixidas a dar resposta ás necesidades educativas do alumnado con necesidades específicas de apoio educativo que poden requirir modificacións significativas do currículo ordinario e/ou supor cambios esenciais no ámbito organizativo, así como, de ser o caso, nos elementos de acceso ao currículo o una modalidade de escolarización. Aplicaranse logo de esgotadas as de carácter ordinario ou por resultaren insuficientes.

O alumnado con necesidade específica de apoio educativo é aquel que require unha atención educativa diferente á ordinaria, por presentar necesidades educativas especiais, por atraso madurativo, por trastornos do desenvolvemento da linguaxe e da comunicación, por trastornos de atención ou de aprendizaxe, por descoñecemento grave da lingua de aprendizaxe, por se atoparen en situación de vulnerabilidade socioeducativa, polas súas altas capacidades intelectuais, por se teren incorporado tarde ao sistema educativo ou por condición persoais ou de historia escolar.

O alumnado que presenta necesidades educativas especiais é aquel que afronta barreiras que limiten o seu acceso, a súa presenza, a súa participación ou a súa aprendizaxe, derivadas de discapacidade ou de trastornos graves de conduta, da comunicación e da linguaxe, por un período da súa escolarización ou ao longo de toda ela, e que require determinados apoios e atención educativas específicas para a consecución dos obxectivos de aprendizaxe adecuados ao seu desenvolvemento.

-Atención educativa ao alumnado que, por circunstancias diversas, presenta dificultades para unha asistencia continuada ao centro.

O docente coordinado polo profesorado titor e co asesoramento da xefatura do departamento de orientación, elaborará unha proposta de actividades educativas empregando medios telemáticos para a entrega, seguimento e avaliación e adoptará medidas que promovan a súa inclusión.

O docente colaborará co profesorado titor e coa xefatura do departamento de orientación na planificación e desenvolvemento de actuacións destinada ao axuste dos procesos de ensino e aprendizaxe.

A avaliación inicial permitirá adaptar as ensinanzas ao alumnado e facilitar a debida progresión na súa aprendizaxe.

No proceso de avaliación promoverase o uso de instrumentos de avaliación variados, diversos, flexibles e adaptados ás distintas situacións de aprendizaxe que permitan a valoración obxectiva do alumnado e garantan que as condicións de realización dos procesos asociados á avaliación se adapten ás necesidades do alumnado con necesidade específica de apoio educativo.

9. Aspectos transversais

9.a) Programación da educación en valores

No momento actual, os contidos curriculares dos temas transversais responden a unha demanda social, xa que é a sociedade a que demanda que estes elementos estean presentes na educación. Son contidos educativos de alto valor para o desenvolvemento persoal e integral do alumnado e responden a un proxecto de sociedade e educación.

Os contidos curriculares relevantes para as ensinanzas transversais son, sobre todo, actitudes e valores éticos que deben contribuír a que o alumnado adquira un maior grao de autonomía moral. Por todos estes motivos, as ensinanzas transversais constitúen unha responsabilidade de toda a comunidade educativa, tamén do equipo docente, e deben aparecer nas programacións que desenvolve o profesorado, figurando de forma global nos obxectivos, contidos e criterios de avaliación dos módulos.

Polo tanto, destacar que os temas transversais relacionados en maior medida co módulo que estamos a desenvolver e que, polo tanto, se tratarán ao longo das diferentes unidades didácticas son:

- Educación para a convivencia e a paz, orientando e facilitando o desenvolvemento das capacidades do alumno para que saiba orientarse en situación de conflito de valores de forma racional, autónoma e dialogante.
- Educación para a saúde, informando e educando ao alumnado en hábitos de vida saudables con valor preventivo e educativo, sobre todo no relativo á ergonomía e a o coidado do propio corpo na utilización dos medios informáticos.
- Educación para o consumidor e o usuario, desenvolvendo no alumnado capacidades relativas á súa propia conduta como consumidor, os seus dereitos e deberes e o funcionamento da sociedade de consumo.
- Educación para a igualdade: respectando ao demais e non discriminando por razón de sexo, ideoloxía ou raza

9.b) Actividades complementarias e extraescolares

As actividades extraescolares que se realicen ao longo do curso académico, serán establecidas de común acordo co resto de profesores do Ciclo Formativo. Por exemplo:

- Charlas de Empresarios dentro do programa EDUEMPRENDE -ACTÚA
- Participación en programas educativos
- Visita a empresas da comarca para coñecer o contorno socioeconómico da zona.